

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Episcoporum Slesvicensium

Cypraeus, Johann Adolph

Coloniæ Agrippinæ, 1634

Capvt VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

manu in Daniam expeditionem fecit, & arcem Rendesburgum, quam Rex Ericus munierat & præsidio firmauerat, oppugnare cœpit: sed cum ad diem *Laurentij*, de Erico interfecto, rumor allatus & vulgatus esset, quem etiam paulò post rei veritas comprobauit, Ioannes ab expugnatione iterum recessit.

C A P V T VII.

*Sacrilegâ cum tecta manu Mars sacra profanat,
Eschillus populum dogmata sacra docet.
Sed Deus est vindex scelerum, nam milite cæso
Rex bello captus, vincula dura gerit.*

A. C. 1257.

ANNO 1250. Eschillus, Natione Danus, Dei & Apostolicæ sedis gratia. Episcopus Slesuicensis designatus & confirmatus fuit. Hic in choro Slesuicensi sepultus est, ea parte, quæ ad austrum vergit, non procul à valuis ante Cathedram Episcopi, vbi nomen eius solum incisum atque insculptum inuenitur.

Hac tempestate Abel fratricida, Rex Daniæ 48. creatus, vt cædem ac parricidium commissum, aliqua ratione expiaret, & pietatem præ se ferret, Virginibus Deo dicatis, vel Religiosis, quæ in Cœnobio Slesuici *Diui Ioannis* commorantur, priuilegia & immunitatem donauit, vt Coloni cœnobij ab omnibus exactionibus immunes sint ac liberi, & ne illorum quiscquam Regiæ Iurisdictioni, subiectus esset, aut seruitia præstare cogeretur, nisi id Patriæ salus & commune periculum flagitaret, quod ad eius defensionem, hostem

hostem finibus prohibere, aut ingressum profligare oporteret. Id priuilegium primo anno Regni sui, virginibus largitus est nonis Martij. Sed & Monachis *Lugemensibus*, hoc est loco Dei habitantibus, bona sua, quæ ex patrimonio possidebat, & *Suanstorpj* in Parochia *Bretvvatensi*, sita erant, vna cum iure Patronatus, ad se ratione ipsorum bonorum spectantis, donauit & tradidit anno 1250. Quam Scotationem Rex Waldemarum confirmauit: vt & Christophorus Abelis frater itidem hanc donationem sanxiuit ac ratam habuit anno 1252. Scrupulo igitur conscientiæ ipsum quotidie cruciantis adductus, & vt culpam viri Religiosi admissi fratricidij apud Deum deprecaretur Abel, beneficentiam exercuit: sed vt habet vetus proverbium. Imperia violenta & scelere pacta non sunt diuturna: idq; Regis Abelis exemplo comprobatur, qui post susceptam Regni administrationem, statim bellum mouet in partes illas occidentales, quæ mari alluuntur, magnūq; agricolis ac colonis, qui illas oras incolunt, metū ac terrorem incussit. Nam cis flumen Eidoram, castra locauerat ac metatus erat, vt oblata commoditate, dataq; opportunitate traicere, eosque sibi subiugare posset. Frisij, qui Eiderstadium incolunt, collecta ex suis manu, qui arma ferre idonei essent, reliquisq; viribus præstarent, sui defendendi causa, aduersus Regem Abelem sese armant & contendunt, aggeremq; qui mare excludit transeuntes, simulachrum *Diui Christiani* secum portant & circumferunt, eiq; pollicentur, si victoria potiti essent, se illum veste aurea preciosissima amicturos & exornaturos esse, (vel inaurare velle.) Rex cum Frisijs manu conferta, infelici admodum Marte pugnauit. Exercitu enim eius victo, & fugato, pedem referre coactus fuit: idque quod Fratricidij vindicem Deum

haberent Eiderstadiani, & Christiano vota fecissent. Hac victoria potiti Eiderstadiani, vt vota, quæ polliciti erant, persoluerent, statuam sancti Christiani inaurarunt. Cumq; insignis hæc clades, quam Rex Abel accepisset, passim sparsa ac diuulgata esset, quidam Henricus de Meldorpio, in Selandia nouas res moliri, populumq; aduersus Regem concitare, omnibus viribus contendebat ac laborabat, idq; quod sibi persuaderet, Abelem iam animo fractum & perterritum ei amplius resistere, belliq; fortunam iterum experiri ac periclitari non audere. Rex tamen ne timidus ac meticulosus videretur, cum eo prælio fortiter ac animosè contendit: sed tandem in fugam multis suorum amissis, versus est. Victores præda magna & manubijs onusti, lati ac ouâtes domum redierunt. Rumor est, Dithmaris authoribus hos motus in Dania concitados esse. Sed Deus, qui ob parricidium Abelem ad pœnas deposceret, eius incepta & actiones fortunare noluit, eiq; meliorem mentem peruertit, vt in suis exitium rueret: idque ex eo colligere licet; quod æstate sequenti, exercitu collecto, rursus in Frisios, à quibus victus & fusus esset, expeditionem mouit, vt iniuriam ac damnum acceptum vlcisceretur. In vrbe *VVarenberga* aliquandiu commoratus, tribus nauibus instructis in Frisiam nauigare constituit, vt eos tam mari quam terra persequeretur & inuaderet. Quo tempore Eskillus Episcopus Warenburgæ egit, & à Rege impetrauit, vt alimenta & cibaria, quæ ipsius nauis veheret, sibi haberet & retineret, neque in vsum aliarum nauium expendere, necesse haberet. Anno millesimo ducentesimo quinquagesimo tertio, die octaua post Festum Visitationis Diuæ Virginis, exercitum, quem ex multis locis conscripserat, *Medelburgum* non procul à castro Suauestedio, conuocat: quod
eum

cum locum ad pugnam, & ad hostem, qui in vicinia erat, inuadendum, commodissimum esse existimabat. Eò cum venissent, postridie omnibus tam Viris Nobilibus quam plebeis iunctis, ad Eidorā fluuium mouet, vt milites nauibus impositos traiceret. Vexilla Regia omnibus conspicua erant. Amne secundo deuectus, in portum *Ottenskilum* vulgari lingua appellatum, peruenit. Eo in loco, nō longo interuallo à sacello ligneo *Oldensvordensi*, (quod vt supra notauimus anno 1205. ædificatum est, cis aggerem, ad excludendum mare congestum,) in planicie tentorijs expansis, castra locauit, eaq; vndique fossa & vallo communit, vnde in hostem impressionem facere posset. Quibus compertis, Agricola & villici, qui illic commorabantur, fossam amplissimam & altissimam ad Septentrionem ducere cœperunt, nimirum ex *Ipenbullo* versus occasum, deinde in Septentriones in *Oldensvurdum*, vsque ad locum illum, qui *Eiderock grufftum* vulgò nominatur, vt Rex hac ratione prohiberetur, copiasq; in hostem ducere non posset. Terra egesta & in acruum cumulata de improviso promi-nens, indicium operis fecit, & Regem in eam cogitationem adduxit, eos vallum vel aggerem excitasse, quo sese defenderent. Hoc freti Frisij, militum impetum sustinere se posse putabant. Quare in loco illo palustri hostem expectare, & de summa rerum decertare, decreuerant: cumq; Rex ad Eidoram prope Castellum sex dies commoratus esset, milites, colonos Eiderstadienses, qui loca illa incolebant, multis iniurijs ac damnis afficiebant. Nam palantes agros in conspectu eorum vastabant, segetes, quæ iam maturuerant, quod messis instaret, conculcabant, & quò frumentationem liberiolem & tutiorem haberent, villi-cos partim interemerunt, partim captos ære multa-

runt, & in Regis potestatem redegerunt. Qua re per-
 specta, sex Parochiæ protinus sex dierum indu-
 cias pactæ, coniurationem fecerunt, & quotquot ar-
 ma ferre poterant, sese deuinxerunt, paulò post, con-
 uentu habito ad viam publicam *Vuronmages* dictam,
 de priuilegijs, quæ Carolus Magnus ipsis concesserat,
 eo tempore, quo ipsorum Maiores ipsi subsidio ve-
 nissent, copijs auxiliaribus missis, agi & tractari
 coeptum est. Quibus priuilegijs, Carolus eam ob cau-
 sam, ipsis immunitatem ab omnibus oneribus & gra-
 uaminibus, benignè largitus esset, vt ea in posterum
 fruerentur: onera autem & seruitutem, qua hoc tem-
 pore, à Rege Abele premerentur, immunitatibus pla-
 ne repugnare, libertatemq; qua hætenus vsi essent,
 omnino infringere, ac præcidere: vt qui non tantum
 oneribus imperij publici grauarentur, sed etiam sin-
 guli seruitute durissima premerentur, quod eorum
 vxores ac liberi vexarentur, dedecore ac contumelia
 afficerentur: in eorum quoq; corpora immani ac tru-
 culento more sæuiretur; fama atque existimatio eo-
 rum macularetur & de honestaretur, idq; in eorum
 odium & priuilegiorum detrimentum ac abolitio-
 nem. Satiùs itaque esse, de summa rerum decertare &
 honestè mori, quam in perpetuam seruitutem, liber-
 tate amissa, redigi. Quæ cum in concione proposita
 fuissent, placuit nocte sequenti, in Regis castra ir-
 rumpere, quod vexilla septem parata haberent. Id
 Regi per indicium enunciatum fuit à quodam prodi-
 tore *Rocko*, qui in Concilium & Conuentum publi-
 cum clam sese insinuauerat. Itaque habito Concilio,
Rockus & alij Regi authores fuerunt, vt inde confestim
 ad Eidoram moueret: quod si id faceret, vnum se la-
 tus tutum ac securum habere: vbi aduersus immi-
 nentis hostis furorem ac insidias se tueri ac defendere
 posset.

posset. Sed Rex loco sese mouere non potuit, quod mare recessisset, & naues aqua destitutæ, in limo hærent. Rex ea spe frustratus, quod in flumine nihil quicquam præsidij haberet, albescente cælo castra mouere cœpit. Ibi tanta Frisonum copia ac multitudo conspecta est, vt terrorem & metum Regijs copiis incuterent. Abel perterrefactus, de fuga cogitare incipit, & tentorium vnà cum ære, quod ex multa colonis inflata collegerat, naues itidem paratas, maximam quoque partem militaris suppellectilis rerumq; suarum, quas aduexerat, reliquit. Interim tamen, vt saluti suæ consuleret, & ne formidolosus videretur, militum & suorum metum ac pauorem increpat, sed frustra. Nam omnes in fugam sese coniecerunt. Frisij fugientem hostem campis patentibus insecuti, ad trecentos interfecerunt. Magna etiam pars in Eidora flumine, dum transnatare nituntur, periit & submersa est. Rex Abel cum videret, militem hosti terga dare, suos ad pugnam reuocat, in loco, qui vulgo *Olde Harbleck* appellatur, addita comminatione, ni pareant, habituros infortunium: cumque signum dedisset, metu coacti constiterunt, & prælium redintegrarunt. Ibi Rex confertis manibus in hostem magno impetu fertur: ancipiti prælio acriter pugnatum est, ita vt magna strages ederetur, animis vtrunque exulceratis. Sed tandem Dani in fugam versi, terga dederunt. Quos fugientes Frisij, vt quemq; assecuti essent, cædunt, & vsque in locum, qui *Ipenbullum* nominatur, acerrimè persequuntur, ibidemque cum in eos bilem omnem euomissent, rursus *Oldensvurdum* ad tentoria Regis deserta, reuertuntur, vt se illic cibo ac potu reficerent, exhaustasq; corporis vires colligerent ac recrearent. Rex autem cum suis & alijs, quos sibi subiecerat ad Eidoram versus Austrum ultra Ezen-

douuium properat ac contendit, vbi multitudo *Coldingbuttensis*, quæ reliquos virtute & viribus antecellebat, armata manu ei occurrit, & ad pugnam prouocat. Ibi prælio cum Danis commisso, sex horis acerrimè vtrinque pugnatum ac dimicatum fuit. Qua de re cum nuncius ad *Eiderstadienses* allatus esset & *Vtholmios*, confestim abiecta omni mora ac cunctatione, magnis itineribus ad Regem contendunt, nondum sumpto cibo: & cum Rege ad latus apertum (nam alterum mare tenebat) strenuè ac animosè configunt, prælioq; decertât. Vbi magna strages edita, Regiumque vexillum amissum & ademptum fuit. Quod cum Rex animaduertisset, in mediam viam, quæ Septentrionem spectat, protinus se recipit: cumq; Frisij pugnandi finem nullum facerent, Danosq; acriter persequerentur, Rex ultra *Milerdamum* profugit, vbi à quodam rotario *Humer* nomine, trucidatur ac interficitur. Frisij de victoria certi, læto ac hilari animo domum redeunt, & odio Danorum, à quibus multa perpeffi erant, Canuto Duci Slesuicensi sese subiiciunt: quos & ille in clientelam & fidem recepit, ea tamen conditione, vt quotannis ex singulis ædibus Tributi nomine, nummum vnum, quem *Ternouium* nominant, penderent, & immunitate in perpetuum fruerentur. Regis interempti Cadauer Slesuicum deferitur, & in Diui Petri æde Cathedrali sepulturæ traditur. Postridie noctu, tantus in templo strepitus cum fragore & fremitu excitatus & exortus est, vt Canonicis metu exanimatis & perterrefactis, Psalmos & preces nocturnas in Ecclesijs vsitatas canendi & recitandi facultas non daretur, phasmate vel spectro illis illudente & obstrepente. Quod cum sæpius contigisset & Reginæ nunciatum esset, placuit corpus Abelis effossum, æde sacra exportare & in alio loco

loco humare. Cadaver è templo exemptum in paludem sylvæ *Poole*, quæ Gottorpio vicina est, immergitur, palo per sarcophagum transfixo. Qui locus adhuc in hodiernum diem monstratur, & Regis Abelis sepultura vulgo nominatur. Et ex eo die, terricula, phasinata, spectra & strepitus in æde sacra conquiesse, à maioribus nostris memoriæ traditum accepimus. Sed & in eo loco, vbi sepultus est, & vicinis, ex eo tempore, & patrum nostrorum & nostrâ memoria, strepitus horrendos & stridores exauditos esse, constanti omnium prædicatione & sermone fertur, quibus sæpe viatores noctu iter facientes territi, trepidarunt & metu pene exanimati fuerunt. Vt plurimum autem Venatoris cornu instantis vocem & sonum exaudiri, multi fide digni referunt & affirmant, vsque adeo similem, vt venatorem ibi venari quis diceret, idque sæpe à vigilibus qui Gottorpij noctu vigilare solent, audiri: sed & Abelem multis nostra ætate apparuisse & visum esse, constans omnium est rumor, ore & corpore atrum, equo pusillo vectum, comitatum canibus tribus venaticis, qui & sæpe specie ignea & ardere visi sunt. A Diabolo autem hos ludus & strepitus concitari, dubium non est, idque Dei permisso, vt qui fratricidij memoriam, hisce terriculis, omnibus exosam reddere, & post mortem condemnare vult, vt reliqui ab eiusmodi scelere inexpiabili deterreantur.

* * *

CA-